

Fekete Judit – Tolnai Olívia joghallgatók

Pécsi Tudományegyetem

Állam-és Jogtudományi Kar

Az Alkotmányjogi Tudományos Diákkör szakmai kirándulása a Parlamentbe

Az Pécsi Tudományegyetem alkotmányjogi tudományos diákköre 2017. április 13-án a Parlamentbe szervezett egész napos szakmai kirándulást dr. Petrétei József professzor úrral és dr. Tilk Péter tanár úrral. A program megszervezésében segítségünkre volt dr. Szabó Tímea jogi munkatárs.

A Budapestre majd vissza Pécsre való utazás külön busszal – ennek biztosítását ezúton is köszönjük Földesi Petra HÖT- elnöknek és a HÖT -nek – történt, ami már odafelé megalapozta a kirándulás jó hangulatát. Az út során a hallgatók és az oktatók közt egy kötetlenebb, de főként szakmai jellegű beszélgetés alakult ki, amely során a hallgatók választ kaphattak a bennük felmerülő alkotmányjoggal és egyéb tanulmányokkal kapcsolatos kérdésekre és útmutatást kérhettek disszertációikhoz, kutatásaikhoz.

A program keretében alkalmunk nyílt volt többek közt dr. Bárány Tibor Törvényhozási főigazgató-helyettessel találkozni, aki

szívélyesen köszöntötte csoportunkat, majd személyesen körbevezetett minket a parlamenti ülések helyszínén, hogy megtekinthesük az alsóházi üléstermet.

Bárány úr bemutatta az üléstermet és annak számos rejtélyét, így például a festmények jelentéséről is mesélt. Ismertette az ülésterem történetét, frakciók elhelyezkedését, a páholyok használatának rendjét, valamint az ülések menetét.

Ezután a törvényhozás folyamatáról hallgattunk meg egy érdekes előadást. Az előadás során lehetőségünk nyílt közelebbről megismerkedni a törvényalkotási eljárás folyamatával a törvényjavaslat benyújtásától kezdődően, az általános és részletes vita menetén és a törvényalkotási bizottság eljárásán át, egészen a törvény elfogadásáig, mely folyamatokat egy forgatókönyv segítségével papíron végig követhettünk az előadás folyamán. Az előadás végén a diákkör tagjai feltehettek a törvényalkotás folyamatával kapcsolatos kérdéseiket, amelyekre egytől egyig kielégítő választ kaptak.

1. kép: Az alkotmányjogi tudományos diákkör tagjai a köszöntő után dr. Bárány Tibor törvényhozási főigazgató-helyettessel, dr. Petrétei József professzor úrral és dr. Tilk Péter tanár úrral az alsóházi ülésteremben.

A Törvényhozási Igazgatóság szervezeti egységei: a) Bizottsági Főosztály, b) Kodifikációs Főosztály, c) Szervezési Főosztály, d) Tájékoztatási és Iromány-nyilvántartó Iroda, e) Jegyzői Iroda, f) Gyorsíró Iroda.

A törvényjavaslatok tárgyalási menete a következőképpen zajlik le.

A törvényjavaslatok tárgyalása a plenáris és a bizottsági tárgyalás egymást váltó szakaszaiból áll. Ennek rendjét az egyes házszabályi rendelkezésekről szóló országgyűlési határozat rögzíti.

A felszólalások menetét is a HHSZ illetve az Országgyűlési törvény rögzíti.

A napirend előtti felszólalásokat a HHSZ 18.§ (1) bekezdésében találjuk.

A napirend előtti felszólalásokat az ülés kezdete előtt egy órával van lehetősége benyújtani a képviselőknek, akik a napirend előtti felszólalások iránti igények beérkezésével megegyező sorrendben mondhatják el a felszólalásukat, ám mint aznap is, lehetőség van arra, hogy az érkezési sorrendben módosítsanak. Erre csak kivételes esetekben úgymint a közvélemény vagy az események aktualitása, esetleg a közérdek úgy kívánja, van lehetőség arra, hogy egy-egy napirend előtti felszólalás beérkezés sorrendjétől függetlenül az első helyre kerüljön.

Országos jelentőségű, halaszthatatlan és rendkívüli ügy esetén a köztársasági elnök, miniszterelnök, kormány tagja, képviselőcsoport vezetője vagy tagja jogosult. Az időkeretet a Házbizottság állapítja meg a köztársasági elnök és miniszterelnök esetében, ám a kormány tagok, képviselőcsoportok vezetője vagy tagok tekintetében az időkeret 5 perc.

Napirend előtti felszólalásra jogosult az a képviselő vagy szószóló, akinek mentelmi jogát felfüggesztették két percen szólalhat fel.

A napirend előtti felszólalásra reagálási lehetőség is van, amelyet a HHSZ 18.§ (3) illetve (10) bekezdésében olvashatunk.

A köztársasági elnök valamint a miniszterelnök felszólalására a frakcióvezetők jogosultak az időkeretüket pedig a Házbizottság állapítja meg.

A kormány tagjainak felszólalására a képviselőcsoport vezetője, vagy tagja jogosult két percen.

A képviselőcsoport vezetőjének vagy tagjainak felszólalására pedig a kormány képviselője jogosult 5 percen reagálni.

Van úgynevezett napirend utáni felszólalás is, amelyet a HHSZ 18.§ (5) bekezdése szabályoz. Napirend utáni felszólalást országos jelentőségű, halaszthatatlan és rendkívüli ügy esetén a képviselők vagy szószólók jogosultak öt percen felszólalni.

Ezt volt szerencsénk gyakorlatban is látni, amikor a Teréz körút és Király utca sarkán történő robbantáshoz kapcsolódó felszólalással kezdték az ülést.

Természetesen a napirend utáni felszólalásra is van lehetőség reagálni, amelyre a kormány tagja jogosult szintén öt percen.

Ezt követően idegenvezető közreműködésével körbevezettek minket az Országházban, amely során hallhattuk a Ház és az azt díszítő festmények, szobrok, szőnyegek történetét, azok jelentését és az Országház építészeti érdekességeit. Érdekes, időnként vicces információt tudhattunk meg például a folyo-

Tárgyalási szakasz neve	Helye
általános vita	plenáris (teljes) ülés
részletes vita	az állandó bizottságok ülései
a Törvényalkotási bizottság eljárása	a Törvényalkotási bizottság ülései
Vita a bizottsági jelentésekről, az összegző jelentésről és az összegző módosító javaslatról	plenáris ülés
szavazás az összegző módosítóról, zárószavazás	plenáris ülés

són elhelyezett szivartartókról vagy arról, hogyan cserélnek villanykörtét a kupolában.

A körbevezetés során megtekinthettük a felsőházi üléstermet, a felsőházi társalgót, a kupolacsarnokot, a díszlépcsőházat és Dunára nyíló gyönyörű kilátást a Vadász terem erkélyéről.

A körbevezetés után a Törvényhozási Igazgatóság négy szervezeti egységéről tudhatunk meg többet három előadás keretében. Elsőnek a Jegyző Iroda illetve a Tájékoztatási és Iromány-nyilvántartó Irodának a működéséről tartottak előadást.

Azt is megtudtuk, hogy Ő hosszabb ideig a Jegyző Irodában dolgozott, ahol az élet igen pörgős.

A következőkben szeretnénk bemutatni a Jegyző Iroda valamint a Tájékoztatási és Iromány-nyilvántartó Irodának a feladatait, amelyet a HHSZ szintén rögzít.

A Jegyző Iroda feladatait a 16.§ -ban rögzíti.

a) ellátja a jegyzők munkájával kapcsolatos hivatali teendőket,

b) az ülést vezető elnök számára előzetesen egyeztetett forgatókönyvet készít, amelyet az előterjesztők, a képviselőcsoportok, a Sajtóiroda és más érintettek rendelkezésére bocsát,

c) az elfogadott napirend alapján a tárgyalás folyamatosságának biztosítása érdekében gondoskodik a résztvevők előzetes értesítéséről,

d) gondoskodik a plenáris ülések jegyzőkönyveinek korrektúrájáról és szerkesztéséről,

e) biztosítja, hogy az Országgyűlés szó szerinti jegyzőkönyvét a parlamenti nyilvánosság huszonnégy órán belül, a hitelesített jegyzőkönyvet pedig egy héten belül megismerhesse,

f) gondoskodik az Országgyűlési Napló elkészítéséről és megjelentetéséről,

g) elvégzi az Országgyűléshez benyújtott előterjesztések, a házelnöki rendelkezések és hivatali szabályzatok nyelvi korrektúráját,

h) vezeti a feladatkörébe tartozó nyilvántartásokat, közreműködik a törvényalkotást támogató informatikai rendszer működtetésében és fejlesztésében.

A Tájékoztatás és Iromány-nyilvántartó Iroda

a) ellátja a Törvényhozási Igazgatóság feladatkörébe tartozó, az Országgyűlés működésével kapcsolatos tájékoztatási feladatokat, úgy mint

aa) a Törvényhozási Igazgatóság tevékenységével összefüggő adatok kezelését és információk előállítását, az adatok tartalmának és kezelésükhöz szükséges módszertan és terminológia meghatározását,

ab) az információk elérhetőségének biztosítását a parlamenti nyilvánosság számára,

ac) a feldolgozott információk elemzését és értékelését követően módszertani kiadványok és a hivatalos statisztika összeállítását,

b) nyilvántartja és adatbázisban vezeti az országgyűlési képviselőknek, valamint az Országgyűlés tevékenységében közreműködő szervezeteknek és személyeknek az Országgyűlés működésével összefüggő adatait,

c) gondoskodik az irományok és a Törvényhozási Igazgatóság tevékenységéhez kapcsolódó egyéb dokumentumok nyilvántartásáról, tartalmi feldolgozásáról és biztosítja a dokumentumok és a hozzájuk kapcsolódó hivatalos információk elérhetőségét,

d) a társfőosztályokkal együttműködve működteti a Törvényhozási Igazgatóság törvényalkotást segítő információs rendszerét és ennek informatikai támogatása érdekében együttműködik az Informatikai Főosztállyal,

e) összehangolja az Országgyűlés honlapja, továbbá az adatbázis és az információs rendszerek működésével kapcsolatos igazgatósági feladatokat,

f) a Képviselői Információs Szolgálati Irodával együttműködve működteti az országgyűlési képviselők és a szakértők tevékenységét segítő Képviselői Tájékoztató Központot, ezen belül

fa) megkeresésre tájékoztatja az országgyűlési képviselőket, számukra összeállításokat készít a hivatalos parlamenti adatokból és külső adatforrásokból,

fb) állampolgári telefonvonalat működtet, internetes elektronikus levelező szolgáltatást biztosít az érdeklődők számára.

Gáborné dr. Turi Izabella, a szervezési főosztályvezető helyettese tartott előadást nekünk az osztály feladatáról és működéséről.

A szabályozás szerint:

14. § *A Szervezési Főosztály*

a) a Házbizottság állásfoglalásainak, valamint a házelnök intézkedéseinek megfelelően gondoskodik az Országgyűlés ülészakonkénti és rövid távú üléstervének elkészítéséről, a tárgyalás előkészítésének megszervezéséről,

b) felelős azért, hogy a képviselők és az üléssel kapcsolatban más érintettek a tárgyalási és tájékoztató anyagokat a kialakított rendnek és szokásoknak megfelelően megkapják,

c) az alelnökökkel egyeztetve elkészíti az ülészakok elnöklési beosztását, vezeti az ülésvezetéssel kapcsolatos összehívásokat és szükség szerint előkészíti az alelnöki értekezletet,

d) intézi az interpellációkkal, kérdésekkel és azonnali kérdésekkel kapcsolatos hivatali teendőket,

e) a Házbizottság ülésére összeállítja a soron következő plenáris ülés napirendi javaslatát, illetőleg megszerkeszti az azt követő hetek tervezhető napirendi javaslatait; gondoskodik arról, hogy a Házbizottság tagjai megismerjék az ülések tervezéséhez szükséges információkat; a feladatkörébe tartozó ügyekben elkészíti a Házbizottság számára a döntési javaslatokat és a tájékoztatókat,

f) gondoskodik a bejegyzett országos érdekképviseleti és civil szervezetek jegyzékének vezetéséről és az Országgyűlés honlapján való közzétételről,

g) ellátja a Hivatallal kapcsolatos irattári, levéltári és minősített adatkezelési feladatokat,

h) működteti a Terembiztos Szolgálatot, amely külön szabályok szerint végzi a plenáris ülésekkel, a bizottsági ülésekkel és esetenként az Országgyűlés épületeiben a Hivatal által szervezett rendezvényekkel kapcsolatos tevékenységét.

Végül Dr. Arczt Ilona, a Bizottsági Főosztály osztályvezetője tartott előadást ezt követően az osztályának feladatairól és működéséről.

A szabályozást idézve:

12. § *A Bizottsági Főosztály*

a) ellátja az Országgyűlés állandó bizottságainak és azok albizottságainak hivatali feladatait, ennek keretében biztosítja a bizottságok teljes körű adminisztrációját, gondoskodik a bizottsági munkához szükséges információk, személyi és technikai feltételek meglétéről,

b) ellátja az Országgyűlés eseti és vizsgálóbizottságainak hivatali feladatait, biztosítja ezek teljes körű adminisztrációját és gondoskodik a bi-

zottsági üléshöz szükséges információk, személyi és technikai feltételek meglétéről,

c) gondoskodik a bizottságok által rendezett nyílt napok, konferenciák, szakmai napok, kihelyezett ülések és egyéb szakmai rendezvények személyi és technikai feltételeiről,

d) a bizottság megbízásából közreműködik a bizottsági önálló indítványok szakmai előkészítésében és kodifikálásában,

e) gondoskodik a népszavazásokkal és népi kezdeményezésekkel kapcsolatos országgyűlési és bizottsági előterjesztések elkészítéséről,

f) közreműködik az általános vitát, a részletes vitát, illetve a határozathozatalt megelőző bizottsági, bizottsági kiegészítő ajánlástervezetek és a végleges ajánlásszövegek elkészítésében,

g) a benyújtott törvényjavaslatok és határozati javaslatok bizottsági tárgyalását megelőzően olyan szakmai észrevételeket tesz, amelyek elősegítik tárgyalásukat és a bizottsági ajánlás elkészítését,

h) gondoskodik a bizottsági elnöki értekezlettel kapcsolatos hivatali feladatok ellátásáról, a döntésekhez szükséges információk biztosításáról, elkészíti a bizottsági elnöki értekezlet ülésének napirendjéhez kapcsolódó előterjesztéseket,

i) elkészíti a Házbizottság részére az Országgyűlés napirendjén szereplő indítványok bizottsági előkészítéséről szóló kimutatást,

j) ciklusonként, évenként és ülészakonként elkészíti a bizottságok működésének tényeiről és adatairól szóló statisztikai kimutatást,

k) vezeti a bizottságok működésével kapcsolatos nyilvántartásokat, jegyzékeket.

Az előadások után az Országgyűlési Múzeumban tárlatvezetésen vettünk részt, amely keretében *A magyar törvényhozás ezer éve* címet viselő kiállítást tekinthettük meg. Csoportunknak a múzeumot három nagyon felkészült gyűjteményvezető, köztük dr. Kedves Gyula, az Országgyűlési Múzeum szakmai vezetője, mutatta be.

A tárlatvezetés során először is dr. Kedves Gyula ismertette a csoporttal a múzeum történetét, a kiállítás létrejöttét és annak felépítését.

A kiállítás és a gyűjteményvezetők a középkortól kezdődően egészen a rendszerváltás utáni első szabad választásig mutatták be a választójog és a parlamentarizmus kialakulá-

sát és annak fejlődését. A kiállítás során többek között láthattuk és hallhattuk a szent korona és a koronázások történetét, megismerhettük a rendi országgyűlés működését, megtekinthettük a Horthy-korszak legfontosabb törvényeit, hallhattunk az Osztrák-Magyar Monarchia törvényhozási folyamatának lépéseiről és nemcsak láthattunk, hanem kézbe is vehettük a korábbi törvények nemes másolatait, bepillantást nyerhettünk a különböző korok legmeghatározóbb országgyűléseibe és a választójog történetéről is lehetőségünk volt további információkat gyűjteni.

A múzeumba való áthaladáskor megálltunk egy csoportkép erejéig és közben megtekinthettük a nemzet főtéréként is gyakran emlegettek Kossuth teret, az ott található szobrokat, továbbá az Igazságügyi Minisztérium, a Földművelésügyi Minisztérium és a volt Kúria épületét, amely jelenleg a Néprajzi Múzeum helyét adja.

2. kép: A diákkör hallgatói és kísérő oktatói az Országgyűlési Múzeumban.

Hazautunk során, mely legalább olyan vidám, jó hangulatban telt, mint a felfelé vezető út, a hallgatók és az oktatók egy már szabadabb hangvételű beszélgetésben megbeszélték az Országházban és a múzeumban látottakat, az előadásokon hallottakat és a később eszükbe jutó kérdéseket.

4. <http://www.parlament.hu/>
5. <http://www.parlament.hu/documents/10181/12091/szmsz.pdf/861ce53d-d4c6-4c0f-b374-bb50c63d0659>
6. <http://www.parlament.hu/web/torvenyalkotasi-bizottsag>

Felhasznált irodalom:

1. Magyarország Alaptörvénye
2. 2012. évi XXXVI. törvény - az Országgyűlésről
3. Az egyes házszabályi rendelkezésekről szóló 10/2014. (II. 24.) OGY határozatban foglalt házszabályi rendelkezések

3. kép: Csoportunk tagjai a Kossuth téren, az Országház előtt.

